

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

ПОЛИТИКА И ПРИВРЕДА

PROBI ISPIT DRŽAVNE MATURE

šk. god. 2023./2024.

PIG.54.SR.R.K1.24

56893

Политика и привреда

Начин означавања одговора на листу за одговоре:

Начин исправљања грешака на листу за одговоре:

↑
Преписан тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

Начин исправљања грешака у испитној књижици:

↑
Прецртан погрешан одговор у заградама

↑
Тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

ОВДЕ ПРИПИСНУТИ И ОТРГНУТИ!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE

ПОЛИТИКА И ПРИВРЕДА

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Идентификациона налепница
ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ!

P
I
G

Лист за одговоре

D-S054

1.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
2.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
3.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
4.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
5.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
6.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
7.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
8.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
9.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
10.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
11.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
12.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
13.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

14.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
15.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
16.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
17.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
18.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
19.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
20.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
21.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
22.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
23.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
24.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
25.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

Шифра оцењивача: _____

FIG.54.SR.R.L1.02

56894

НЕ ФОТОКОПИРАТИ
ОБРАЗАЦ СЕ ЧИТА ОПТИЧКИ

НЕ ПИСАТИ ПРЕКО
ПОЉА ЗА ОДГОВОРЕ

Означавати овако: **X**

P
I
G

26. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐27. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐28. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐29. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐30. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐31. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐32. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐33. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐34. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐35. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐36. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐37. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐38. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐39. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐40. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐41. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐42. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐43. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐44. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐45. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐46. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐47. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐48. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ NO ☐49. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ NO ☐50. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ NO ☐

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не okreћите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Испит траје **90** минута.

Испред сваке групе задатака је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Пишите читко. Нечитки одговори ће се бодовати са нула (0) бодова.

На 2. страници ове испитне књижице приказан је начин означавања одговора и начини исправљања грешака. Приликом исправљања грешака потребно је ставити параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме).

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Када решите задатке, проверите одговоре.

Проверите да ли сте налепили идентификационе налепнице на све испитне материјале.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 22 странице, од тога 1 празну.

Политика и привреда

I Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само је **један** тачан.
Тачне одговоре морате означити знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.

1. Које је политичко средство легално у остваривању политичких циљева?

- A. запошљавање родбине у јавном градском предузећу
- B. фаворизовање стричеве фирме за изградњу локалне цесте
- C. лобирање у месту становања за подршку на референдуму
- D. погодовање приватној агенцији за организацију градске манифестације

(1 бод)

2. Које од наведених политичких деловања је пример јавне политике?

- A. именовање министра образовања
- B. протестни скуп за реформу образовања
- C. е-саветовање о новом закону о образовању
- D. одлука министарства о провођењу наставе на даљину

(1 бод)

3. Којем политичком поретку је својствен процес изграђивања култа личности?

- A. тиранији
- B. монархији
- C. аристократији
- D. тоталитаризму

(1 бод)

4. Које од наведених начела одудара од начела демократске државе?

- A. вишестраначност
- B. слободни избори
- C. искључива власт већине
- D. грађанска партиципација

(1 бод)

5. Која овлашћења у обављању послова има влада у парламентарном систему власти?

- A. извршна овлашћења
- B. законодавна овлашћења
- C. извршна и судска овлашћења
- D. законодавна и судска овлашћења

(1 бод)

6. У држави двостраначког система су на основу општег и једнаког бирачког права тајним гласањем директно изабрани посланици за парламент. Бирачима је била обезбеђена слобода бирања, а могли су бирати између две идеолошки супротстављене политичке опције.

Како се назива описана врста избора?

- A. компетитивни избори
- B. некомпетитивни избори
- C. недемократски избори
- D. полукомпетитивни избори

(1 бод)

7. Локална власт је започела изградњу школе. Која од наведених радњи је пример коруптивног деловања током изградње школе?

- A. Пријављују се за добијање неповратних средстава из европских фондова.
- B. Организују јавну трибину на којој ће се расправљати о локацији школе.
- C. Бирају локалну фирму за извођача радова мимо јавног конкурса.
- D. Склапају партнерства само с квалификованим фирмама.

(1 бод)

8. Грађани Европске уније су 2014. године с око 1,8 милиона потписа дефинисали воду као јавно добро и предложили Европској комисији такво законско решење.

Како се назива инструмент партиципативне демократије описан у примеру?

- A. референдум
- B. јавно мњење
- C. легитимисање поретка
- D. грађанска иницијатива

(1 бод)

Политика и привреда

---

9. Који од наведених сегмената проучава макроекономија?

- A. укупан извоз и увоз
- B. понашање домаћинства
- C. цене појединих производа
- D. ефикасност пословних субјеката

(1 бод)

10. Пословна организација је основана удруживањем три члана у којој сви чланови одговарају за обавезе друштва целом својом имовином. Како се назива овај облик друштва особа?

- A. деоничко друштво
- B. командитно друштво
- C. јавно трговачко друштво
- D. друштво с ограниченом одговорношћу

(1 бод)

11. Предузетник је, процењујући могуће трошкове производње и остварене приходе од продаје производа, закључио како му је исплативије производити џем од јагоде него компот од јагоде.

На које темељно привредно питање је одговорено у описаном примеру?

- A. Шта производити?
- B. Како производити?
- C. Када производити?
- D. За кога производити?

(1 бод)

12. Како се назива економска политика у којој држава повећава државну потрошњу и смањује порезе, чиме утиче на смањење инфлацијског јаза?

- A. рестриктивна фискална политика
- B. експанзивна фискална политика
- C. рестриктивна монетарна политика
- D. експанзивна монетарна политика

(1 бод)

13. Које обележје нарушава услове потпуне конкуренције?

- A. велики број различитих фирми
- B. разноврсност производа на тржишту
- C. државно замрзавање тржишних цена
- D. слободно кретање економских добара

(1 бод)

14. Централна банка намерно снижава вредност домаће валуте у односу на друге валуте како би одржала стабилност течаја.

Како се назива законско смањење вредности домаће валуте описано у примеру?

- A. апрецијација
- B. депрецијација
- C. девалвација
- D. ревалвација

(1 бод)

15. Како се назива облик корупције који подразумева запошљавање чланова породице на основу злоупотребе положаја не узимајући у обзир захтеве радног места?

- A. превара
- B. непотизам
- C. проневера
- D. клијентелизам

(1 бод)

16. Светски ланац ресторана брзе прехране присутан у скоро свим земљама света активно се користи глобалним тржиштем за своје пословање.

Које од наведених обележја се односи на позитиван учинак глобализације у државама у којима послује ланац ресторана описан у примеру?

- A. повећана претилост адолесцената
- B. више могућности за запошљавањем
- C. униформисање укуса, обичаја и навика
- D. смањена конзумација аутохтоних производа

(1 бод)

Политика и привреда

---

17. Који филозоф је развио теорију неотуђивих природних права сваког човека према којој је и држава обавезна заштити право на живот, слободу и приватно власништво?

- A. Френсис Бејкон
- B. Жан Жак Русо
- C. Џон Лок
- D. Џон Стјуарт Мил

(1 бод)

18. Немачка католичка болница је отказала уговор о раду пољском католичком доктору шефу одељења јер је након развода склопио нови цивилни брак, због чега је затражио заштиту својих права на суду те је враћен на посао.

Како се назива дискриминација коју је суд утврдио и вратио доктора на посао?

- A. добна дискриминација
- B. полна дискриминација
- C. верска дискриминација
- D. етничка дискриминација

(1 бод)

19. Грађани су низом акција успели да зауставе додељивање концесије над половином плаже у месту па она остаје доступна свим грађанима без плаћања.

Које од наведених деловања одређује предности грађанске иницијативе описане у примеру?

- A. Власт се супротставља грађанима.
- B. Грађани надзиру поступке политичара.
- C. Политичари дефинишу приоритете у заједници.
- D. Грађани слепо следе локалне функционере.

(1 бод)

20. Коју одлуку Хрватски сабор доноси већином гласова свих посланика према Уставу Републике Хрватске?

- A. одлуку о промени државних граница
- B. одлуку о изгласавању неповерења влади
- C. одлуку о потврђивању међународних уговора
- D. одлуку о уређивању права националних мањина

(1 бод)

21. Која тврдња о трајању мандата посланика у Хрватском сабору је противна Уставу Републике Хрватске?

- A.** Трајање мандата посланицима може законом да се продужи у случају рата.
- B.** Трајање мандата посланицима може законом да се продужи у случају економске кризе.
- C.** Трајање мандата посланицима може законом да се продужи у случају велике природне катастрофе.
- D.** Трајање мандата посланицима може законом да се продужи у случају непосредне угрожености опстанка државе.

(1 бод)

22. Због дугова државе према веледругеријама за набаву лекова неопходно је обезбедити додатна средства из буџета.

Која институција је овлашћена да изгласа ребаланс буџета због дуга државе описаног у примеру?

- A.** Хрватски сабор
- B.** Влада Републике Хрватске
- C.** Министарство финансија Републике Хрватске
- D.** Министарство здравства Републике Хрватске

(1 бод)

23. Како се назива процес који се догодио приликом преласка Републике Хрватске из централно-планске у тржишну привреду током које је друштвено власништво постало државно власништво?

- A.** транзиција
- B.** претварање
- C.** приватизација
- D.** глобализација

(1 бод)

Политика и привреда

---

24. Влада Републике Хрватске бесповратним средствима у износу 10.000 евра подстиче градњу базена приватних изнајмљивача и власника мањих породичних хотела. Како се назива грана привреде на коју ће описани пример имати највећи утицај?

- A.** саобраћај
- B.** туризам
- C.** индустрија
- D.** пољопривреда

(1 бод)

25. Како се назива привредни систем у ком се предузетник бави производњом и продајом дечје хране одређујући цену на основу тржишних кретања, док држава на цену тих производа утиче смањивањем стопе пореза на додату вредност?

- A.** тржишна привреда
- B.** обичајна привреда
- C.** мешовита привреда
- D.** командна привреда

(1 бод)

II Задаци кратког одговора

У следећим задацима одговорите кратким одговором (речју, с неколико речи или једноставном реченицом). Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици. Тачан одговор доноси један бод.

26. Невладина организација за заштиту права верске мањине заговара изградњу нове цркве у граду приклањајући се програму једне политичке странке. Којим појмом се означавају актери политичке утакмице описани у примеру?

(1 бод)

27. Председник државе одлази с функције и жели да препусти власт свом сину. Медији су га фаворизовали између осам кандидата називајући га „сином нације” те је победио са 73% гласова бирача. Како се назива врста избора описана у примеру?

(1 бод)

28. Која се темељна вредност демократског политичког поретка нарушава ако се у политичкој заједници допушта превласт већинског јавног мњења над родном, полном, политичком и другом мањином без њихове институционалне заштите?

(1 бод)

29. Уједињени Арапски Емирати су савезна држава од седам емирата која нема опште бирачко право, већ владари емирата бирају председника којем мандат траје пет година. На челу државе измеђују се породичне династије. Како се назива политички поредак описан у примеру?

(1 бод)

Политика и привреда

---

30. Како се назива представничко тело грађана жупаније изабрано на локалним изборима?

(1 бод)

31. Каква је структура парламента у федералним државама?

(1 бод)

32. Како се назива скуп правних правила која регулишу поједина подручја живота и морају да буду у складу с уставом, а објављују се у службеном листу државе?

(1 бод)

33. Због поскупљења гаса и струје грађани морају свој доходак да прераспореде како би подмирили остале трошкове попут становања, прехране, образовања и здравља. Које подручје економије проучава понашање грађана као потрошача описано у примеру?

(1 бод)

34. У традиционалним привредним системима у којима се производи за потребе породице вишак једног добра замењује се другим добром. Како се назива директна замена добара описана у примеру?

(1 бод)

- 35.** Како се назива економски простор размене на ком се добра купују и продају према одређеним економским законитостима?

(1 бод)

- 36.** Влада доноси одлуку о издвајању више буџетског новца за здравство него за пољопривреду.
Како се назива пропуштена корист коју би становништво имало већим издвајањем новца за пољопривреду?

(1 бод)

- 37.** Европска централна банка је најавила повећање референтних каматних стопа, због чега ће се повећати и каматне стопе на стамбене кредите у Републици Хрватској.
Како се назива врста економске политике описана у примеру?

(1 бод)

- 38.** Фирма која послује у локалној заједници у којој је велики број оболелих је донирала болници средства за набаву новог уређаја за СТ дијагностику показујући тиме бригу за друштво.
Како се назива облик пословања фирме описан у примеру?

(1 бод)

- 39.** Новинар који је јавно критиковао власт је побегао из своје државе због претњи страхујући за властити живот.
Како се назива пружање уточишта у другој држави новинару описаном у примеру?

(1 бод)

Политика и привреда

---

40. Које државно тело има овлашћење укинути закон ако утврди да је тај закон неуставан?

(1 бод)

41. Колико година траје мандат председнику Уставног суда Републике Хрватске?

(1 бод)

42. Које право хрватског народа декларира садржај преамбуле Устава Републике Хрватске?

(1 бод)

43. Запосленици трговачког друштва који су више година изложени азбесту затражили су оцену уставности закона који право на обештећење не обезбеђује равноправно запосленима пре и после 1991. године.
Која се темељна вреднота уставног поретка Републике Хрватске према њиховом мишљењу нарушава законом описаним у примеру осим права човека, социјалних права и владавине права?

(1 бод)

44. Европски парламент и Веће Европске уније су донели Уредбу о борби против ширења терористичког садржаја на интернету. Државе чланице имају обавезу именовати надлежна тела која ће спроводити задатке прописане том уредбом.
Које државно тело има овлашћења у складу с Уставом Републике Хрватске и законом именовати надлежна тела описана у примеру?

(1 бод)

- 45.** Због неједнаких прилика малих и средњих предузећа на тржишту Влада Републике Хрватске је усвојила програме потпоре и подстицаја за пројекте зелене и дигиталне транзиције малих и средњих предузећа те за јачање њихове конкурентности. Како се назива врста државне помоћи описана у примеру?

(1 бод)

- 46.** Како се назива скуп сродних малих предузећа која се удружују ради снижавања трошкова те повећавања учинковитости и конкурентности на тржишту?

(1 бод)

- 47.** Незадовољни материјалним и радним условима запослени у хотелско-туристичком насељу прете протестом усред туристичке сезоне. Ангажовали су медије и обратили су се јединици локалне самоуправе и пучком омбудисману. Како се назива интересна организација која заступа запослене у преговорима с послодавцем ради побољшања њихових радних услова?

(1 бод)

III Задаци продуженог одговора

У следећим задацима пажљиво прочитајте полазни садржај и одговорите с неколико реченица, јасно и сажето, усмеравајући се на оно шта је битно за задатак. Одговор упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици. Тачан одговор доноси један или два бода.

48. Пажљиво прочитајте текст.

ЗАДЊЕ МЕСТО

Хрватска и даље на зачељу ЕУ у перцепцији независности правосуђа

Комисија је у четвртак објавила преглед стања у правосуђу у државама чланицама ЕУ те резултате истраживања Евробарометра о перцепцији правосуђа у општој популацији и у пословном свету.

Да је правосуђе прилично лоше и врло лоше сматра 74 процента анкетираних у Хрватској, док је просек у ЕУ 35 процената с таквим одговорима. (...)

Скоро две трећине односно 65 процената оних који сматрају да судови и судије по питању независности стоје лоше, сматра да је за то одговоран притисак владе и политичара. Просек у ЕУ је 54 процента.

Као други разлог за лошу слику о независности (47 процената), Хрвати наводе мешање или притисак привредних актера или посебних интереса.

Као трећи разлог (30 процената оних који сматрају да судови и судије нису независни), наводи се статус и положај судија који им не даје довољно гаранције да би били независни. (...)

Извор: <https://www.tportal.hr>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Именујте ком државном телу су нарушена уставна овлашћења обезбеђивања самосталности и независности судске власти у Републици Хрватској поступцима описаним у примеру те наведите два механизма расположива том државном телу за очување самосталности и независности судске власти.

Политика и привреда

[illegible]

(2 бода)

Политика и привреда

49. Пажљиво прочитајте текст.

Инфлација потрошачких цена крајем 2021. године се знатно повећала, што је грађанима било посебно видљиво на рачунима за гориво и прехранбене производе. Тако висока инфлација у Хрватској је претходно забележена пре тринаест година, односно 2008. године. Убрзање домаће инфлације у другој половини 2007. и током 2008. године је било под знатним утицајем увозних притисака због знатног поскупљења енергената и других сировина на светском тржишту, до којег је дошло у условима снажног глобалног привредног раста. Раст цена сировина забележен 2007. и 2008. је био повезан с повећаном потражњом због убрзане индустријализације Кине и масовних миграција тамошњих радника у градове. Међу домаћим факторима који су подстакнули јачање инфлације у раздобљу од средине 2007. те током 2008. године ваља издвојити знатно убрзање раста домаће потражње и јединичних трошкова рада. Инфлација у 2021. години је последица три фактора: повећања увезене инфлације, односно пораста цена сировина и индустријских производа на светском тржишту, затим опоравка домаће личне потрошње, што је подстакнуло произвођаче и трговце да пораст трошкова превале на крајње купце.

Извор: <https://www.hnb.hr>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Именујте коју врсту монетарне политике може да примени држава како би обуздала инфлацију описану у примеру те наведите две конкретне мере одабране монетарне политике.

Политика и привреда

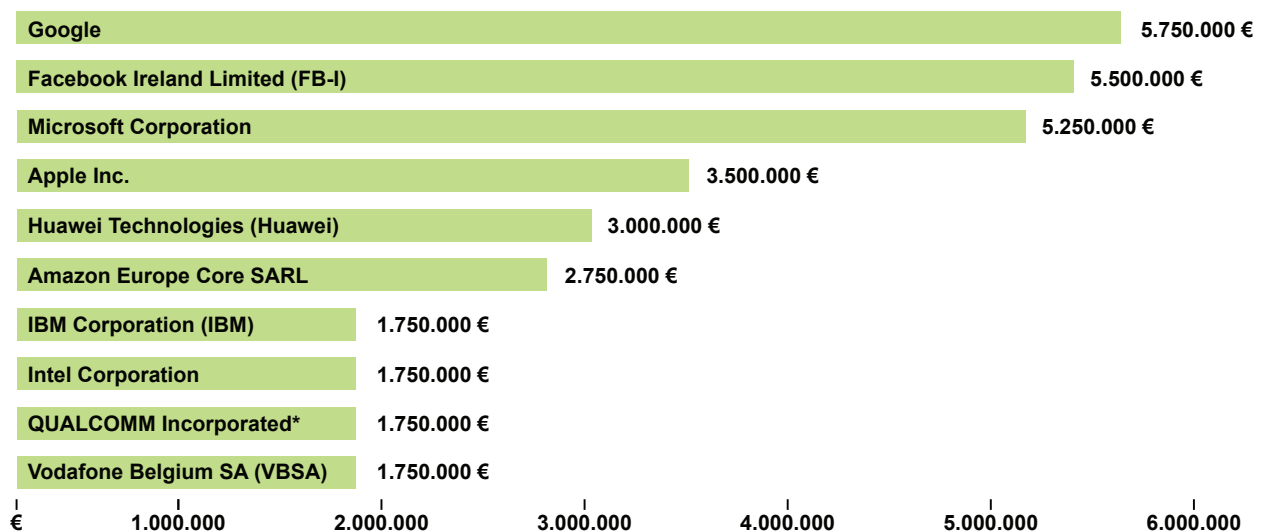

(2 бода)

Политика и привреда

50. Пажљиво прочитајте текст и погледајте приложени дијаграм.

Пре десет година лобирање у ЕУ је било посве другачије, доминирали су углавном финансијска индустрија или пољопривредни произвођачи. Задњу деценију је *big tech* потпуно променио односе у лобирању у износима утрошеним за лобирање, утицају који се остварује лобирањем те обухваћањем особа које доносе одлуке у институцијама. Неки аналитичари упозоравају да агресивно лобирање *big tech* компанија поткопава темеље западне демократије. Начини лобирања *big techa* иза којих стоји огромна концентрација економске и лобистичке моћи мења начине доношења одлука у државним и ЕУ институцијама.

Десет највећих технолошких лобиста у Европској унији у првој половини 2021. године

Извор: <https://mreza.bug.hr>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Наведите два начина корпорацијског лобирања и уз помоћ два примера објасните зашто је процес лобирања описан у тексту опасан за демократију.

Политика и привреда

(2 бода)

Празна страница